Alle disse dagene som kom og gikk; ikke visste jeg at det var fagfornyelsen!

Planleggingsdag for Røros og Holtålen 29. november 2019

Fylkesmannen i Trøndelag
Tröndelagen fylhkenålma

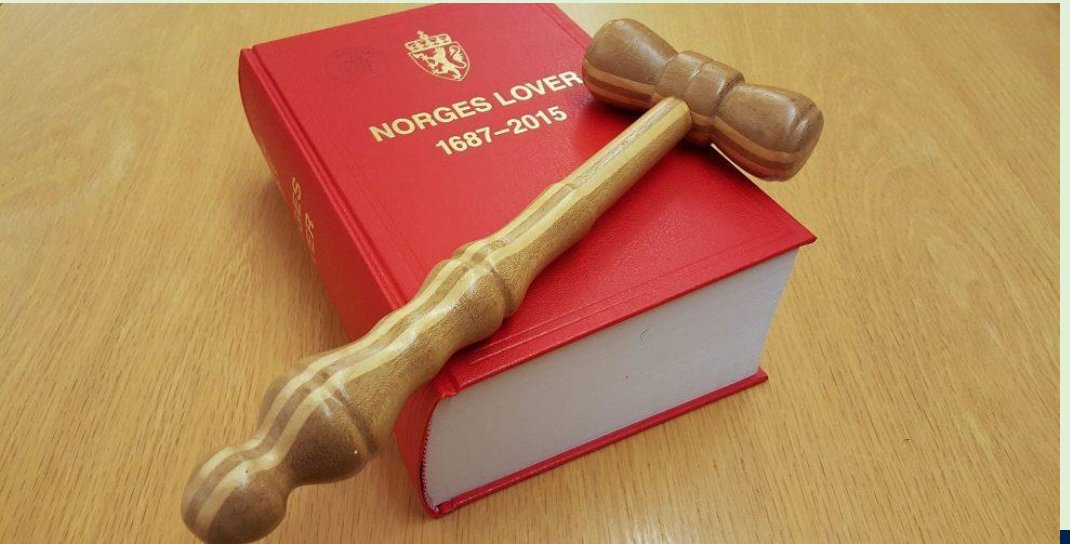

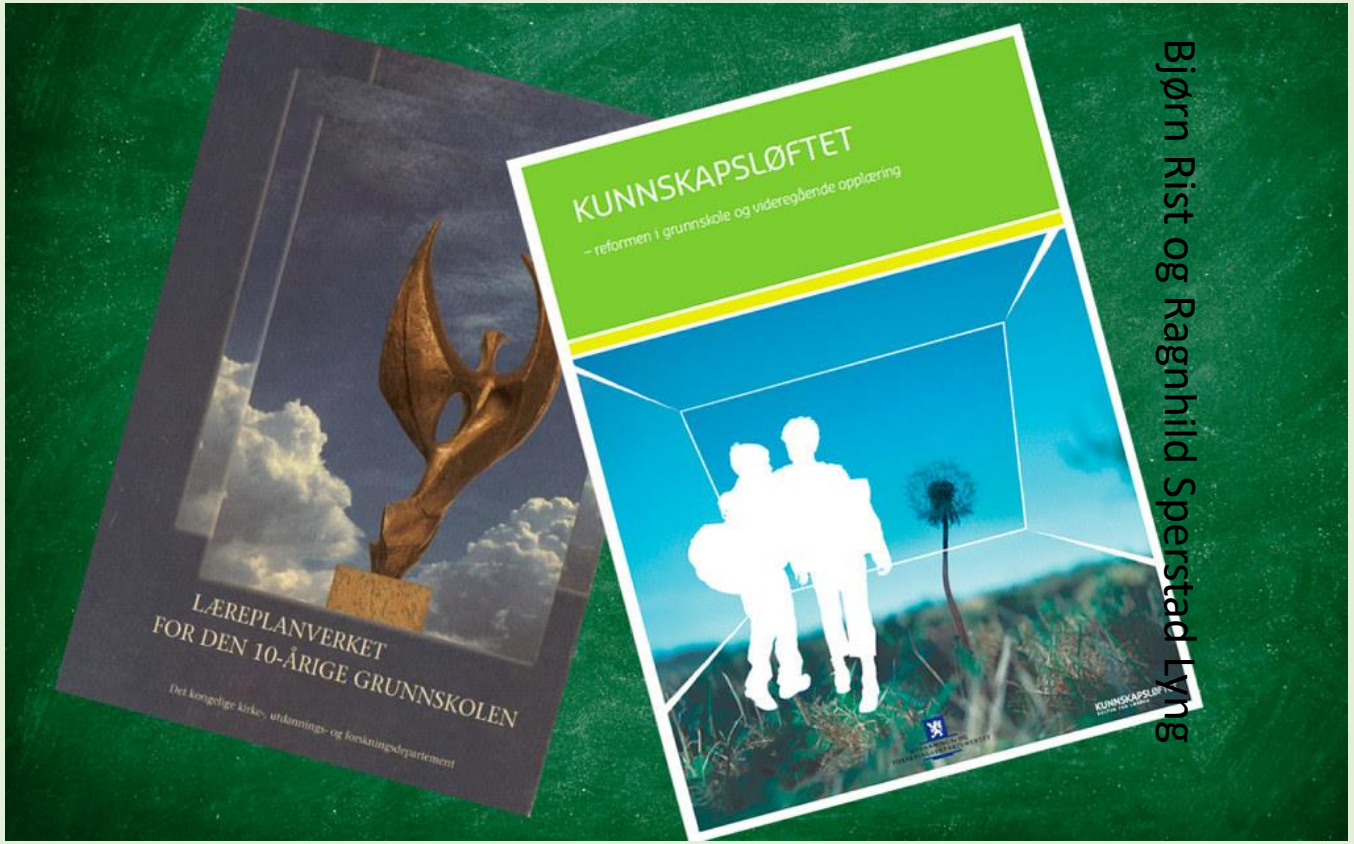

Bjørn Rist og Ragnhild Sperstad Lyng

Norsk skolehistorie på ett minutt

Svaret er nye læreplaner!

Hva pokker var spørsmålet?

Fylkesmannen i Trøndelag

Tröndelagen fylhkenålma

Hvorfor fornyes fagene?

1. **Relevans**

2. **Dybdelæring**

3. **Bedre sammenheng i og mellom fagene, og mellom delene i læreplanverket**

4. ***Læreplanen blir ikke brukt/restart***

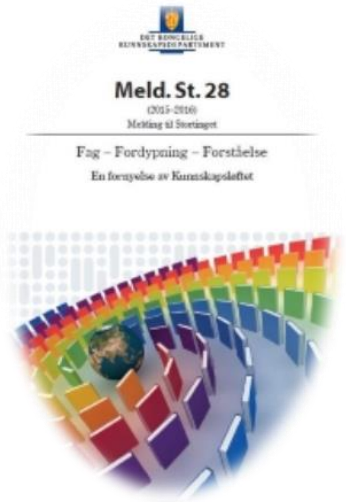

Hvorfor fornyes fagene?

1. **Relevans**
   Samfunnet endrer seg med ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer. Vi trenger barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative.

2. **Dybdelæring**
   For å legge gode rammer for dybdelæring, kan vi ikke bare fylle på med nytt innhold. Vi må gjøre tydelige prioriteringer.

3. **Bedre sammenheng i og mellom fagene, og mellom delene i læreplanverket**

4. ***Læreplanen blir ikke brukt/restart***

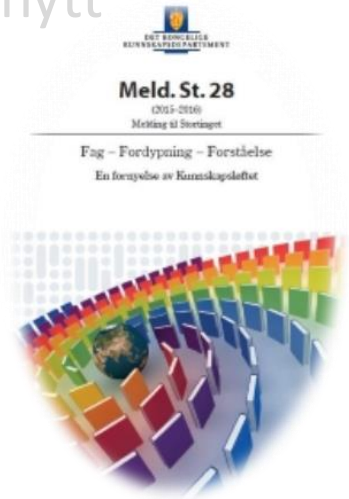

Ble vi overrasket da Kunnskapsløftet kom?

Goodlads læreplanteori

Den ideologiske læreplan

Den formelle læreplan

Oversettelse

Den oppfattede læreplan

Den gjennomførte læreplan

Den erfarte læreplan

Elefanten i rommet

Leseretning i en læreplan og den røde tråden

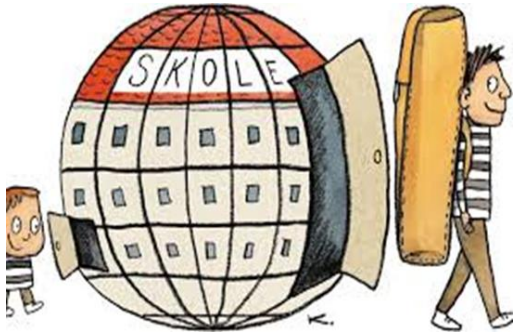

Overordnet del

Opplæringens verdigrunnlag

- Menneskeverdet
- Identitet og kulturelt mangfold
- Kritisk tenkning og etisk bevissthet
- Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- Respekt for naturen og miljøbevissthet
- *Demokrati og medvirkning*

Prinsipper for læring, utvikling og danning

- Sosial læring og utvikling
- Kompetanse i fagene
- Grunnleggende ferdigheter
- *Lære å lære*
- Tverrfaglige temaer

Prinsipper for skolens praksis

- Et inkluderende læringsmiljø
- Undervisning og tilpasset opplæring Samarbeid mellom hjem og skole
- Opplæring i lærebedrift og arbeidsliv
- Profesjonsfellesskap og skoleutvikling

Å jobbe med læreplanen på tvers

- Rød tråd fra verdiene i formålsparagrafen til læreplaner for fag
- Sammenhenger mellom fag (mening)
- Sammenhenger i fag

Å jobbe med læreplanen på langs

- Å planlegge for læring (kort - mellomlangt og langt perspektiv)
- Altså: Å bygge progresjon innenfor kompetansemålene
- Å ha en felles forståelse for overgangene

Refleksjonsstopp

1. I hvilken grad gjenspeiles verdiene i formålsparagrafen når dere planlegger undervisning i fagene?

2. Kan dere gi eksempler?

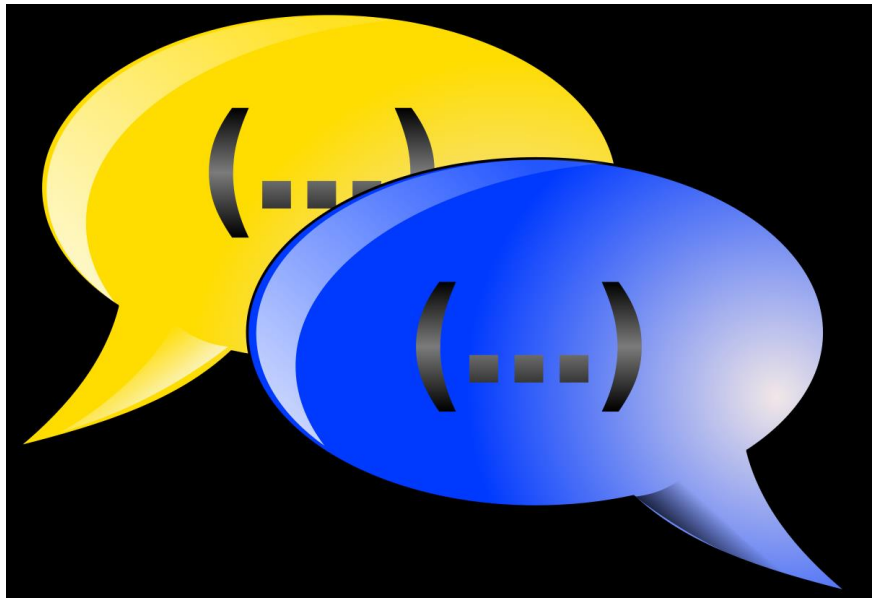

Om å rydde i bokhylla

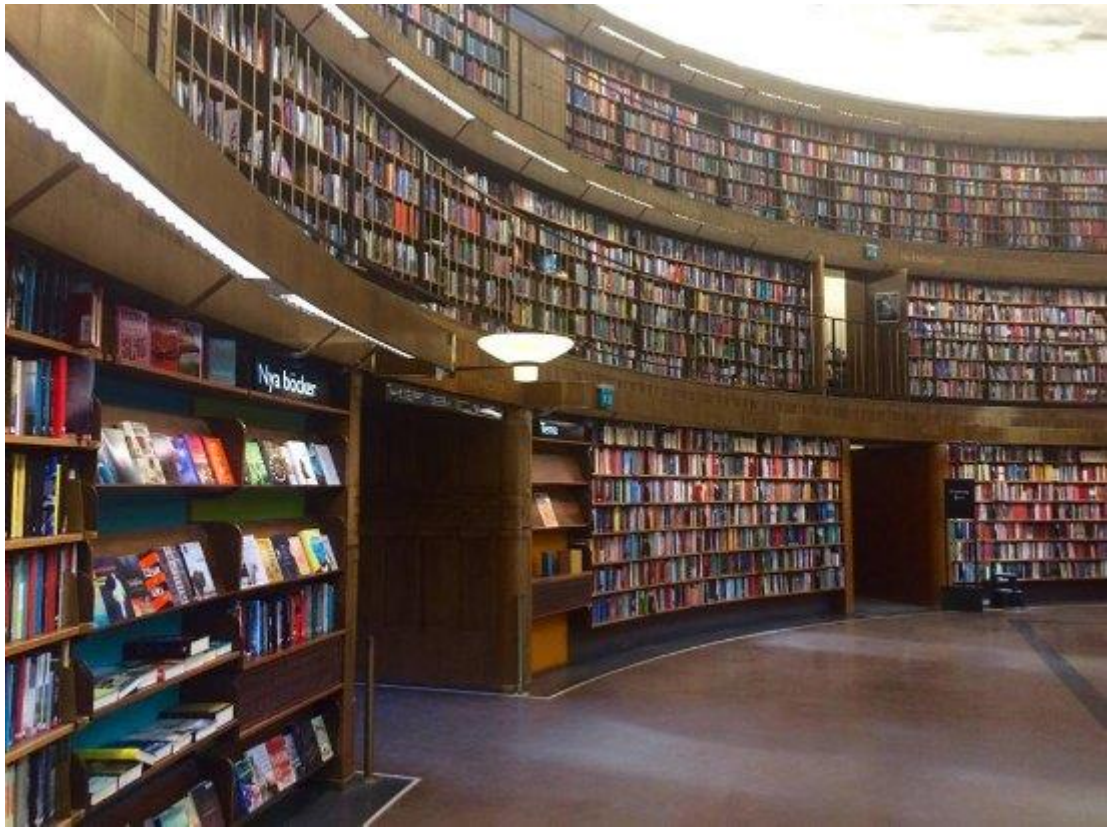

Om å rydde i bokhylla

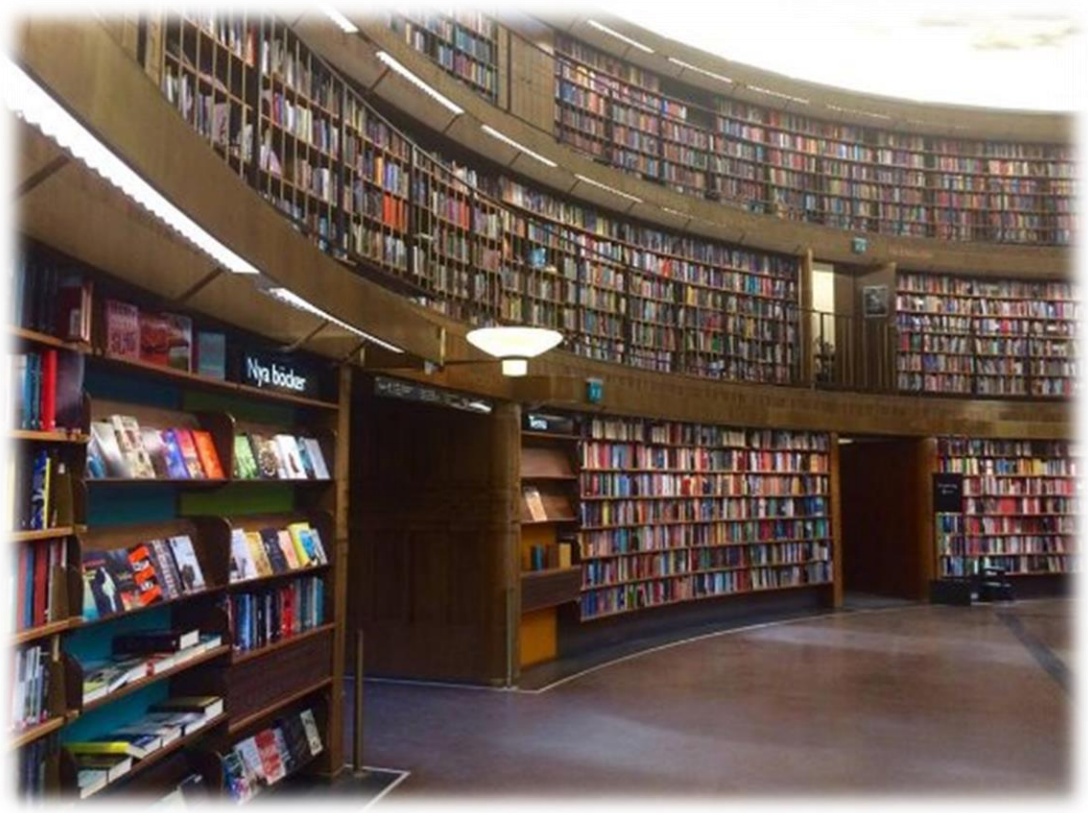

- fortsatt kompetansemål
- fortsatt grunnleggende ferdigheter
- prinsipper som tilpasset opplæring, læringsfremmende vurdering og elevmedvirkning er fremdeles sentrale
- fag- og timefordelingen ligger fast

Kompetanse – ny definisjon i overordnet del

Kompetanse er å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.

Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Kompetanse

- Kunnskaper + Ferdigheter = kompetanse

- Ferdighetene kan være kognitive, psykomotoriske og affektive

Naturfag 10. trinn

- analysere og bruke innsamlede data til å lage forklaringer, drøfte forklaringene i lys av relevant teori og vurdere kvaliteten på egne og andres utforskinger
- bruke og lage modeller for å forutsi eller beskrive naturfaglige prosesser og systemer og gjøre rede for modellenes styrker og begrensinger

Matematikk 4. trinn

utforske, bruke og beskrive ulike divisjonsstrategiar

Målbetegnelse	Ferdighet	Innramming	Kunnskap	Innramming
L 97 – Hovedmoment fra 9. trinn – i opplæringen skal elevene	Arbeide med	Åpen	Krefter, konflikter og valg som førte til de to verdenskrigene og sammenhengen mellom dem	Lukket
LK 20 – Kompetansemål etter 10. trinn – eleven skal kunne	gjere greie for	Lukket (men)	årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konfliktar	Åpen
	og reflektere over		om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane	Åpen

Kompetansebasert læreplan eller innholdsbasert læreplan?

Et eksempel

«Drøfte spørsmål omkring konsekvenser av bruk og misbruk av tobakk og ulike rusmidler.» (Læreplan i samfunnsfag 7. trinn)

«Lære om tobakk og rusmidler»

Nøkkelen til god vurdering ligger i god læreplanforståelse

Ferdighetene er språket som kunnskapen viser seg i

Hva underviser vi i, og hva vurderer vi?

Refleksjonsstopp

- «*Framstille oppdagingsreiser europearar gjorde,*
- *skildre kulturmøte og samtale om*
- *korleis dette kunne opplevast»*

MÅLARK- OPPDAGELSESREISENE OG NYE TANKER

Mål	Kan noe, må øve mer	Kan en del	Målet er nådd
Fortelle hvor Vasco da Gama reiste og hva han ble kjent for.			
Fortelle hvor Columbus reiste og hva han ble kjent for.			
Fortelle hvorfor utbefolkningen i Amerika fikk navnet indianere.			
Forklare hvem aztekerne var.			
Forklare hvordan trekanthandelen foregikk.			
Fortelle hva Magellan er kjent for.			
Fortelle hva man kaller 1700-tallet i Europa og hvorfor vi bruker den betegnelsen.			
Skriv kort om en av filosofene fra 1700-tallet.			

Hva er nytt da?

- Læreplanstruktur
- Tre tverrfaglige tema
- Dybdelæring

Ny læreplanstruktur

1. **Om faget**
   - Fagets relevans for eleven/lærlingen, samfunnet og arbeidslivet
   - Kjerneelementer i faget
   - Fagspesifikk tekst om verdier og prinsipper i overordnet del
   - Tverrfaglige tema i faget
   - Grunnleggende ferdigheter i faget
2. **Kompetansemål**
3. **Vurdering**
   - Fagspesifikk omtale av vurdering
   - Bestemmelser om sluttvurdering

Tre tverrfaglige tema – men ikke egne fag

- Demokrati og medborgerskap
- Bærekraftig utvikling
- Folkehelse og livsmestring

Elevene skal arbeide med temaene gjennom problemstillinger fra ulike fag, slik at de oppnår forståelse og ser sammenhenger på tvers av fag.

(…)

Ved bruk av omgrepet «fagovergripande» respekterer ein faggrensene, og fokuserer på kva som er det einskilde fag sitt naturlege bidrag til tema, ut frå sin eigenart. I «Tverrfagleg» les eg oppløysing av timeplan og samarbeid mellom faga i same skuletid. Eit anarki som utfordrar lærarkompetanse, vurderingspraksis og tidsbruk. Vi som har vore ei stund i skulen, veit kva tidstjuv tverrfagleg arbeid er. Eg hadde sett fram til å arbeide med «Demokrati og medborgarskap» innanfor norskfaget, i norsktimane. Eg er ikkje innstilt på «Demokrati og medborgarskap»-dagar, der einskildfaga kokast saman til ein einaste stor læringsgraut. Her må planverket halde seg til «Fagovergripande» og ikkje spole skulen tilbake til lappeteppepedagogikken vi hadde i L97.

Roar Ulvestad – kronikk Utdanningsnytt)

Dybdelæring

Dybdelæring er gradvis å utvikle kunnskap og varig forståelse av begreper, metoder og sammenhenger i fag og mellom fag

Det innebærer at vi reflekterer over egen læring og bruker det vi har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre

Hva er…

Muntlige fag?

Temafag?

Teoretiske fag?

Estetiske fag?

Praktiske fag?

Basisfag?

Skriftlige fag?

Kjernefag?

Det didaktiske handlingsrommet

Gruppeoppgave

- Velg ett kompetansemål (litt komplekst) i fagplanen deres gruppe har valgt
- Bruk litt tid på å analysere del for del, og se deretter samlet på helheten. Finner dere handlingsrommet?
- Med utgangspunkt i dette; Hvordan ser dere for dere at dere kan innrette undervisningen, velge innhold, metode osv for at eleven skal utvikle kompetanse i tråd med dette kompetansemålet?
- Vær bevisst på lokale fotavtrykk, kunnskap om elevgruppa og kunnskap du har om hva som fremmer god læring.
  Stikkord: Mening, motivasjon og relevans
- Hvilke vurderingsformer og vurderingsmetoder egner seg?